

sequences on the body's homeostasis, unbalancing the cardiovascular system, favoring the occurrence of postoperative complications and seriously affecting the operated patient's psychology and his capacity to cooperate with the surgical team in order to shorten the acute postoperative period.

In this context the textbook should be analyzed – a textbook conceived, projected, edited and in a great measure

written by Dr. Adrian Belii, Associate Professor at the State University of Medicine and Pharmacy "Nicolae Testemitanu", Chair of Anesthesiology and Reanimatology "Valeriu Ghereg" from Chisinau.

Dr. Belii has focused the biggest part of his scientific, didactic and clinical activity on the research and treatment of pain, becoming today one of the most known experts in this field not only in his country but abroad as well.

The decision to publish a volume totally dedicated to perioperative pain comes as a culmination of his efforts so far towards the propagation of modern concepts about pain, concepts that do not leave space for neglecting the treatment of this clinical symptom, the most common and the most unpleasant of all clinical signs of disease.

The present monograph subsumes perfectly in the field of postoperative rehabilitation, the subject of another monograph, recently published by Dr. Belii and, in fact, can be considered as a continuation of it.

But this time Dr. Belii succeeded to create an extremely valuable list of contributors to this textbook: eminent doctors, researchers and teachers from France, Poland and the United States of America, along with several well-known anesthesiologists from the Republic of Moldova. They are all experts in the field, authors of publications of great scientific and practical value, which undertook to contribute to the editing of the monograph on treatment of perioperative pain, not only to minimize the perioperative suffering of the surgical patient, but also as an homage to the talent and scientific qualities of Dr. Adrian Belii.

The present monograph leaves no untreated subject, thus

becoming a fundamental textbook for anyone who would like to document and to broaden his or her own sphere of knowledge in the field of pain.

The first chapters deal with fundamental aspects of pain, anatomical, physiopathological and pharmacological, providing the reader with absolutely necessary elements for understanding the therapeutic concept, which is discussed in subsequent chapters of the textbook.

An interesting part, which also reveals a new attitude to the anesthetic act, apparently intended only to solve the problem of peroperative pain (but which has a significant influence on the immediate postoperative period) is the one that subsumes the treatment of postoperative pain in the modern method of "fast-track surgery and anesthesia". It's about substantial changes in surgical technique and especially the use of modern anesthetics with short action, which if not complemented by an effective method of postoperative analgesia, could create an unwanted vacuum in preventing postoperative surgical pain.

According to modern requirements to focus the theoretic education on the presentation of cases, the present monograph gives a special place to the presentation of clinical scenarios, covering almost all surgical contexts that are accompanied by pain: in obstetrics, intensive care, neurosurgery, same-day surgery etc.

Finally, it is worth mentioning the decision of the editor to add to the above mentioned chapters a final section that deals with topics from the field of organizing perioperative pain treatment, emphasizing both the importance and the place of the treatment of acute pain in the organizational model of any modern hospital. The idea of the *acute pain service* is as wise as difficult to implement because it requires a perfect cooperation of all involved in the treatment of acute pain patients (surgeons, nurses, administration), as well as allocation of special funds in order to create a situation that allows the institution to be named a Pain Free Hospital.

Dr. Adrian Belii, along with all contributors to the writing and publication of this monograph, deserve to be congratulated for the success of their efforts of writing and editing a significant work that will undoubtedly become a valuable tool in the hands of the clinician who works in the surgical environment.

In my humble opinion, the next step should be the translation of this monograph on the treatment of perioperative pain in other languages, for the simple reason that the merit of this volume goes beyond the territory where the Romanian language is spoken.

Gabriel M. Gurman, MD, PhD
Professor Emeritus of Anesthesia
Ben Gurion University, Beer Sheva, Israel

Monografia „Hepatoprotectoare entomologice”

Lexon-Prim (Tipografia Reclama), Chişinău, 2012, 312 p.

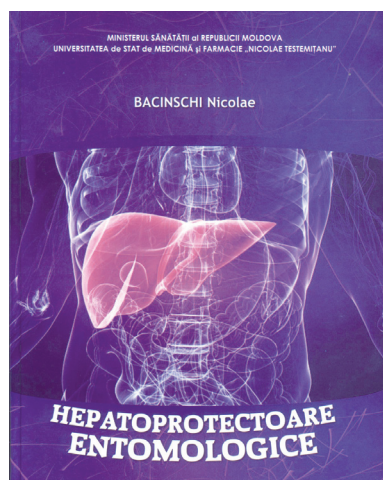
Autor: Nicolae Bacinschi, dr., conferenţiar

Catedra Farmacologie şi Farmacologie clinică

Universitatea de Stat de Medicină şi Farmacie „Nicolae Testemitanu”

Patologia ficatului constituie o problemă actuală pentru Republica Moldova datorită incidenţei crescute a morbidităţii şi mortalităţii populaţiei, inclusiv şi a celei apte de muncă. Progresele în hepatologie, îndeosebi în aspectul elucidării etiopatogenezei

afecţiunilor hepatice, au contribuit la revizuirea farmacoterapiei acestora prin prisma medicinei bazate pe dovezi şi personalizate. Odată cu succesele obţinute s-au evidenţiat un şir de domenii noi de studiu experimental şi clinic pentru optimizarea eficacităţii şi in-

ofensivității tratamentului patologiei hepatice. Unul din acestea îl constituie preparatele hepatoprotectoare, un grup foarte numeros de preparate atât după număr, cât și origine. În acest context, lucrările de acest gen, sistematizate și argumentate, prezintă un interes științific și metodic-didactic.

Monografia „Hepatoprotectoare entomologice” constituie un studiu în premieră a unor preparate, obținute din insecte la

diferite etape de dezvoltare și deschide o direcție științifică nouă de cercetare și implementare în practica medicală. Lucrarea în cauză conține o analiză amplă a datelor literaturii de specialitate, preponderent din ultimii ani, precum și rezultatele studiilor experimentale și clinice proprii despre eficacitatea preparatelor entomologice în tratamentul patologiei ficatului.

Capitolul întâi este dedicat afecțiunilor medicamentoase și toxice ale ficatului. În subcapitolul „Afecțiunile medicamentoase ale ficatului” se face o analiză detaliată a datelor epidemiologice recente, factorilor de risc, tipurilor de afecțiuni, mecanismelor acțiunii hepatotoxice a medicamentelor, modificărilor morfologice, criteriilor de diagnostic și principiilor de tratament. În baza datelor epidemiologice, autorul atrage atenție asupra actualității problemelor hepatotoxicității medicamentelor și importanței acestora pentru medicina practică. Prin descrierea tipurilor de afecțiuni medicamentoase ale ficatului se deschid unele aspecte noi de abordare terminologică și evidențiere a caracterizărilor nozologice respective. Autorul, prin studiul mecanismelor hepatotoxicității medicamentelor, elucidează legitățile universale de dezvoltare a leziunilor ficatului, care contribuie la abordarea rațională ulterioară a farmacoterapiei. Un compartiment important îl constituie criteriile de diagnostic al leziunilor medicamentoase ale ficatului, care atenționează medicul asupra particularităților de evaluare și monitorizare a pacienților cu risc crescut de reacții hepatotoxice. Merită atenție variantele de evoluție a afecțiunilor medicamentoase ale ficatului (hepatocelular, colestatic, mixt), mecanismele patogenetice ale sindromului citolitic și colestatic. Un aspect nou și important, abordat în monografie, îl constituie indicii de apreciere a gravității evoluției și a eficacității farmacoterapiei. Medicul, prin aprecierea indicelui clinic, indicelui de laborator, indicelui gravității și celui al activității histologice și, îndeosebi, al corelațiilor dintre aceștia, are posibilitatea de a stabili sau confirma diagnosticul și optimiza tratamentul patologiilor hepatice.

În subcapitolul „Afecțiunile toxice ale ficatului” se face o analiză amplă a hepatotoxicității paracetamolului (analgezic responsabil de o incidență majoră a leziunilor ficatului, inclusiv și fulminante) și tetraclorurii de carbon (solvent organic implicat frecvent în afectarea toxică a ficatului).

Capitolul doi „Hepatoprotectoarele și rolul lor în profilaxia și

tratamentul complex al afecțiunilor ficatului” conține un material important nu numai pentru hepatologi, ci și pentru medicii din diferite domenii. În baza unei analize minuțioase a literaturii de specialitate sunt aduse date ale medicinei bazate pe dovezi, care demonstrează eficacitatea și raționalitatea utilizării grupurilor de hepatoprotectoare în diferite patologii ale ficatului. Mai întâi, autorul concretizează grupurile de hepatoprotectoare, cerințele înaintate față de acestea, mecanismele de acțiune și efectele farmacologice. Ulterior, se face o descriere a hepatoprotectoarelor de origine vegetală, derivaților de aminoacizi, preparatelor acizilor biliari, ce conțin fosfolipide esențiale și sintetice cu argumentarea mecanismelor de acțiune și a efectelor farmacologice, particularităților de selectare, utilizare și regimului de dozare. Datele prezentate deschid unele aspecte noi ce țin de optimizarea tratamentului patologiilor ficatului prin prisma medicinei personalizate.

Capitolul „Preparatele entomologice în prevenirea și evoluția afecțiunilor hepatice” conține date proprii referitoare la cercetările experimentale ale proprietăților hepatoprotectoare ale preparatelor, obținute din insecte prin modelarea afecțiunilor hepatice toxice (tetraclorura de carbon și paracetamol) și ischemice (fenilefrină). Autorul abordează două aspecte ale studiului: elucidarea acțiunii profilactice (pretratamentul cu preparatele evaluate) și curative (utilizarea preparatelor după modelarea hepatitei experimentale). Cu acest scop este folosit un complex de parametri fiziologici, biochimici și morfologici în conformitate cu recomandările metodice actuale, care permit aprecierea adecvată a proprietăților hepatoprotectoare ale entoheptinului, imuheptinului și imupurinului, iar pentru aprecierea integrală se recurge la utilizarea indicelui de hepatoprotecție și coeficientului de activitate hepatoprotectoare. În premieră au fost obținute date originale, care au demonstrat eficacitatea preparatelor entomologice în profilaxia și tratamentul leziunilor toxice și ischemice.

Capitolul „Eficacitatea preparatelor entomologice în tratamentul complex al hepatitelor” vine să demonstreze și să justifice raționalitatea implementării rezultatelor experimentale în practica medicală. În baza cercetărilor efectuate în clinicile specializate și selectării adecvate a pacienților, se aduc date convingătoare despre posibilitatea includerii preparatelor evaluate în tratamentul complex al hepatitelor cronice datorită unor efecte ameliorate, în comparație cu tratamentul standard.

Capitolul „Hepatoprotectoare entomologice – abordări și sugestii” ține să familiarizeze cititorul cu tehnologia de obținere a preparatelor entomologice, componența acestora și rolul lor în realizarea efectului hepatoprotector. În baza datelor din literatura de specialitate, deși nu prea numeroase, se face o analiză complexă a rezultatelor obținute cu estimarea postulatelor teoretice, care ar demonstra acțiunea hepatoprotectoare a preparatelor entomologice.

În baza celor expuse consider că monografia „Hepatoprotectoare entomologice” este o lucrare științifică, care conține date originale proprii și o analiză minuțioasă și amplă a literaturii de specialitate și care prezintă un interes deosebit pentru procesul de studii și medicină practică prin prisma unor noi perspective de optimizare a tratamentului pacienților cu maladii hepatice.

Sergiu Matcovschi, dr. h., profesor
Șef Departament Medicina internă
USMF „Nicolae Testemițanu”